

MINISTARSTVO EKOLOGIJE, PROSTORNOG PLANIRANJA I URBANIZMA

PRIMJEDBE, PREDLOZI I SUGESTIJE

**STRATEŠKA PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU
ZA DPP ZA PROSTOR KONCESIONOG PODRUČJA
ZA EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA
BRSKOVO – OPŠTINA MOJKOVAC**

PODNOŠILAC PRIMJEDBI, PREDLOGA I SUGESTIJA

GRADANSKA INICIJATIVA ZDRAVI MOJKOVAC

U ime Gradanske inicijative Zdravi Mojkovac:

Miodrag Fuštić, profesor istorije i geografije

mr Gordana Đukanović, dipl. ing. neorganske tehnologije

dr Snežana Dragičević, dipl. biologije

Biljana Radović Fuštić, spec.art. sociologije

Ljubo Vukadinović, profesor fizičke kulture

Poštovani,

Vlada Crne Gore stavila je na javnu raspravu **STRATEŠKU PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA DPP ZA PROSTOR KONCESIONOG PODRUČJAZA EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA BRSKOVO – OPŠTINA MOJKOVAC** (u daljem tekstu: Strateška procjena) **dana 24.04.2023. godine**, zvaničnom objavom. Međutim, dokument je na sajtu Vlade u kontekstu dostupnosti široj javnosti bio postavljen **08.05.2023. godine**, što je jedna od primjedbi koja se odnosi na transparentnost u vođenju ovog postupka. Detaljnom analizom Strateške procjene od strane eksperata iz oblasti geologije, rudarstva, tehnologije, hidrologije, prava, ekonomije, obrazovanja, psihologije i sociologije i drugih, kao i od strane zainteresovanih građana koji se na teritoriji opštine Mojkovac bave poljoprivredom (organskom proizvodnjom), turizmom, privrednim aktivnostima, zanatskim i drugim poslovima, zaključili smo sledeće:

STRATEŠKA PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA DPP ZA PROSTOR KONCESIONOG PODRUČJA ZA EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIROVINA BRSKOVO – OPŠTINA MOJKOVAC NIJE URAĐENA U SKLADU SA VAŽEĆIM PROPISIMA, NISU ISPOŠTOVANI OSNOVNI PRINCIPI OBJEKTIVNOSTI I STRUČNE ANALIZE UTICAJA PREDLOŽENIH RUDARSKO PRERAĐIVAČKIH AKTIVNOSTI NA ŽIVOTNU SREDINU I ZDRAVLJE LJUDI, PREDLOŽENE MJERE SU U NAJVEĆEM DIJELU NEPRIHVATLJIVE, KONTRADIKTORNE I U SUPROTNOSTI SA OPISANIM STANJEM NA TERENU.

NEDOSTAJU OSNOVNI PODACI U VEZI SA MJERAMA KOJE SE ODNOSI NA POSLEDICE UTICAJA RUDARSKIH I TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH AKTIVNOSTI, U PRVOM REDU U ODNOSU NA UTICAJ OPASNOG OTPADA, TEŠKIH METALA SA AKCENTOM NA ŽIVU, KAO I SVIH OSTALIH UTICAJA KOJI SU NEPOTPUNO OBRAĐENI ILI NISU UOPŠTE POMENUTI.

PREDLOŽENI DOKUMENT SMATRAMO POTPUNO NEPRIHVATLJIVIM I MIŠLJENJA SMO DA SE NE MOŽE KORIGOVATI, VEĆ JE POTREBNO IZRADITI NOVI DOKUMENT.

OBRAZLOŽENJE

Na prvoj javnoj raspravi koja je održana dana 09.05.2023. godine u prostorijama Opštine Mojkovac, g-din Danilo Medenica, koji je vođa tima za izradu STRATEŠKE PROCJENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU ZA DPP ZA PROSTOR KONCESIONOG PODRUČJAZA EKSPLOATACIJU MINERALNIH SIRO VINA BRŠKOVO – OPŠTINA MOJKOVAC je izjavio da je, takođe, bio vođa tima za izradu Studije biodiverziteta koja je bila osnov za izradu predmetne Strateške procjene, što znači da je direktno ili indirektno preko pravnog lica bio plaćen od strane Koncesionara za studiju čijom je kasnijom “analizom” izradio Stratešku procjenu.

Zahtijevamo da Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, zatraži mišljenje od Agencije za sprečavanje korupcije u vezi sa potencijalnim konfliktom interesa, imajući u vidu navedeno.

Primjedbe, pitanja, sugestije

1. Prema Zakonu o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu ("Sl. list RCG", br. 80/05 od 28.12.2005 i "Sl. list Crne Gore", br. 73/10 od 10.12.2010, 40/11 od 08.08.2011, 59/11 od 14.12.2011), član 2, Ciljevi izrade strateške procjene uticaja su: 1) obezbjeđivanje da pitanja životne sredine i zdravlje ljudi budu potpuno uzeta u obzir prilikom razvoja planova i programa; 5) unapređivanje nivoa zaštite zdravlja ljudi i životne sredine. Takođe, u članu 16, se navodi da **pravno lice ili preduzetnik za izradu strateške procjene, odnosno izvještaja o strateškoj procjeni mora obrazovati multidisciplinarni tim sastavljen od stručnih lica kvalifikovanih za analizu svakog elementa izvještaja o strateškoj procjeni.**

Predmetnu Stratešku procjenu uticaja čini radni tim od samo 4 osobe iz 2 struke - 2 biologa i 2 člana su arhitekta. Struke, poput geolog, hidrogeolog, tehnolog, inženjer rudarske struke, i drugi, ali što je najvažnije, ljekar, nisu zastupljene, pa se u vezi sa navedenim, dovodi se u pitanje relevantnost, korektnost i sveobuhvatnost date procjene uticaja na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Objasniti metodologiju rada kojom su biolozi i arhitekta izvršile procjenu uticaja planiranih aktivnosti na zdravlje ljudi.

Iz navedenog, tim za izradu ovog dokumenta nije bio kompletan i kompetentan da sagleda i razmotri sve uticaje ovako kompleksnog projekta, pa je sugestija obrađivaču da dokument povuče, a novi izradi uz učešće multidisciplinarnog tima, koji će u najmanju ruku sadržati gore navedene struke.

2. Prema članu 3 Zakona o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu, definisani su osnovni strateške procjene. U predmetnom dokumentu nisu ispoštovani sledeći principi:
  - a) Princip održivog razvoja koji nalaže razmatranje i uključivanje bitnih aspekata životne sredine u pripremu i usvajanje određenih planova i programa i utvrđivanjem uslova za očuvanje vrijednosti prirodnih resursa i dobara, predjela, biološke raznovrsnosti, divljih biljnih i životinjskih vrsta i autohtonih ekosistema, odnosno racionalnim korišćenjem prirodnih resursa, doprinosi se ciljevima održivog razvoja.

Strateška procjena uticaja nije prepoznala uticaje otvaranja rudnika na životnu sredinu i zdravlje ljudi, niti sadrži uslove za očuvanje vrijednosti prirodnih

resursa i dobara, predjela, biološke raznovrsnosti, divljih biljnih i životinjskih vrsta i autohtonih ekosistema.

b) Princip integralnosti - Politika zaštite životne sredine koja se realizuje kroz donošenje planova i programa zasniva se na uključivanju uslova zaštite životne sredine, odnosno očuvanja i održivog korišćenja prirodnih resursa i biološke raznovrsnosti u odgovarajuće sektorske i međusektorske programe i planove.

Strateška procjena uticaja nije prepoznala uticaje otvaranja rudnika na životnu sredinu i zdravlje ljudi, niti je dala preporuke i rješenja za očuvanje vrijednosti prirodnih resursa i dobara, predjela, biološke raznovrsnosti, divljih biljnih i životinjskih vrsta i autohtonih ekosistema.

c) Princip predostrožnosti - Svaka aktivnost mora biti sprovedena na način da se spriječe ili smanje negativni uticaji određenih planova i programa na životnu sredinu prije njihovog usvajanja, obezbijedi racionalno korišćenje prirodnih resursa i svede na minimum rizik po zdravlje ljudi, životnu sredinu i materijalna dobra.

Strateška procjena uticaja nije prepoznala najveće negativne uticaje niti je dala suštinske odgovore na najvažnija pitanja koja se odnose na uticaje otvaranja rudnika na životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Sugestija obrađivaču je da dokument povuče, a novi izradi uz poštovanje važeće zakonske regulative.

3. U Zakonu o strateškoj procjeni uticaja, u članu 17, navodi se da organ nadležan za pripremu plana i programa dostavlja zainteresovanim organima i organizacijama na mišljenje izvještaj o strateškoj procjeni iz člana 15 ovog zakona.

Shodno tome da ovaj plan ima nesagledive posledice po životnu sredinu i zdravlje ljudi, da li su Plan i Strateška studija dostavljene na mišljenje na primjer Ministarstvu zdravlja? Navesti sve institucije i organizacije kojima su ova dva dokumenta poslata na mišljenje,

4. 5.1.3. Klimatske karakteristike zasnovane su na podacima od svega 10 godina (2001-2010 god.), što je nedovoljno za bilo koju ozbiljnu analizu. Opšte poznato je da bi se govorilo o klimi nekog mjesta, klimatski elementi moraju da se prate u periodu ne kraćem od 30 godina, jer je to najkraći period u kojem klima pokaže makar većinu svojih "lica" (D. Dukić 1998, ...). Dodatno, i u tom periodu dolazilo je do povremenih prekida u radu, tako da podaci nemaju kontinuitet ni za navedeni period već su fragmentarni. Uz to, meteorološka stanica je bila locirana nekoliko metara iza zgrade Doma kulture, visoke oko 10m, pa je njen položaj bio skrajnut, zaklonjen te i evidencija temperature i vjetrova, kao dva najvažnija elementa ne može se smatrati vjerodostojnom.

"Mojkovački kraj se nalazi u zoni planinskog kontinentalnog klimatskog pojasa", "Padavine su ravnomjerno raspoređene tokom godine, izraženije su zimi nego ljeti" – uz svo ograničenje zbog nedostatka podataka, jasno je da godišnji raspored padavina upućuje na dominantan pluviometrijski uticaj Mediterana, a ne kontinenta, te da se zbirom količine padavina utvrđuje da se u hladnijoj polovini godine, period oktobar-mart, izluči 63% ukupne godišnje količine padavina (tabele na str. 64-65).

Nejasno je na čemu se zasnivaju podaci o pravcu i učestalosti vjetrova u toku godine (str. 66), s obzirom da u periodu rada (2001-2010.god.), meteorološka stanica u

Mojkovcu nije imala uređaj za mjerenje učestalosti vjetra osim običnog vjetrokaza, koji je bio postavljen neposredno iza zgrade Doma kulture pa nije mogao vjerodostojno odražavati vjetrovitost zbog zaklonjenosti (u zaklonu objekta visine 10m). Brzina i snaga vjetra nikada nisu ni mjereni. Uostalom, podaci iz grada, sve i da su potpuno vjerodostojni (a nisu i ne mogu biti), ne mogu odražavati stanje na koncesionom području, koje jeste prostorno blisko, ali se geografski znatno razlikuje (nadmorskom visinom, nagibima, ekspozicijom, pravcima pružanja reljefa- koji "kanališu" ili pojačavaju strujanja vazduha). Uobičajeno je u geografskim prikazima područja opštine Mojkovac da se koriste podaci sa okolnih meteo stanica, upravo iz ovih razloga (uglavnom Kolašina; prim- pretpostavka da je i ovdje takav slučaja), ali se to naglasi, što ovdje nije učinjeno.

Iz navedenog proističe da je nedostatak kvalitetnih i validnih klimatskih podataka jedan od brojnih vitalnih nedostataka SPU DPP BRASKOVO, što ga čini nevalidnim, netačnim, proizvoljnim i konfuZnim.

Klimatski podaci morali bi da odgovore, između ostalog, koji su apsolutni maksimumi padavina, radi regulisanja hidrotehničke infrastrukture (jer se u dokumentu pominju "hiljadugodišnje vode", stogodišnje vode"), procjene rizika i utvrđivanje mjera za sprečavanje poplava, koje mogu sa koncesionog područja raznijeti opasne kancerogene čestice, ugroziti naselja i živote stanovništva. Nedostatak podataka za pravce duvanja, snagu i brzinu vjetra na koncesionom području je jedna od ključnih mana dokumenta jer je vjetar, uz vodu, najvažniji agens koji širi zagađenje (mineralna prašina koja sadrži teške metale, utvrđene kancerogene), a DPP BRASKOVO i SPU nisu dali odgovore na pitanja koliko i do koje distance će dopirati mineralna prašina sa koncesionog područja.

5. Na str. 111, pa dalje SPU, u okviru podnaslova STANJE KVALITETA ŽIVOTNE SREDINE, pominju se samo studije koje su izrađene (nulta stanje i ažurirana studija), ali nema sumiranih podataka i ocjene stanja o bogastvu biodiverziteta. Naime, na površini od oko 6.4 km² evidentirano je: 35 vrsta invertebrata, 1 vrsta dekapodnog raka, 8 vrsta riba, 10 vrsta gmizavaca, 8 vrsta vodozemaca, 89 vrsta ptica, 28 vrsta sisara, 100 vrsta algi, 106 vrsta mahovina **odnosno, više od 100 vrsta koje štiti nacionalno ili međunarodno zakonodavstvo.** U vezi sa tim, nisu date adekvatne mjere koje su specifične za svaku od navedenih grupa organizama, odnosno konzervacione mjere i planovi za svaku značajnu vrstu koja će u dijelu koncesionog područja biti ugrožena/uništena/nestati, na način što će i njihova staništa biti uništena.

Saglasnost na ovakvu SPU povlači za sobom stručnu i druge vidove odgovornosti za uništavanje i nestanak više od **100 vrsta koje štiti nacionalno ili međunarodno zakonodavstvo.**

Objasniti na koji način će se sprovesti konzervacione i mjere zaštite za sve zaštićene, rijetke i ugrožene vrste. Ko snosi troškove ovih aktivnosti?

6. Na str. 115 SPU piše: U strateškoj procjeni, podržavaju se planska rješenja koja doprinose boljem stanju životne sredine, što je predmetna Strateška procjena ne podržava jer ovaj dokument jasno naginje ka scenariju otvaranja rudnika i površinskoj eksploataciji koja vodi nesagledivim posledicama i ireverzibilnim promjenama svih segmenata životne sredine gdje je postoje mjere koje mogu da ublaže takve uticaje koji vode potpunoj devastaciji biodiverziteta i pejzaža predmetnog područja, a ima ogromne uticaje na zdravlje ljudi.

Objasniti “prednost” i favorizovanje planskog rješenja kojim je predviđeno otvaranje rudnika i površinska eksploatacija, u odnosu na održivi razvoj kroz očuvanje prirodnih odlika područja, biodiverziteta i predionih odlika, kroz razvoj poljoprivrede i turizma, saglasno strateškim planovima razvoja Opštine Mojkovac.

7. Na str. 146 SPU piše: Sprovođenjem aktivnosti u vezi sa realizacijom Plana snažno će se uticati na biljne vrste i staništa u koncesionom području. Površinski kopovi na lokalitetima Žuta prla i Brskovo imaju direktan uticaj visokog inteziteta na bukove i hrastove šume, šume crnog bora, močvaru i livade. Posljedica je gubitak staništa i/ili fragmentacija. Ova staništa su prebivalište, hranilište, zaklon, mjesta reprodukcije za beskičmenjake, insekte, vodozemce, gmizavce, ptice, sitne i ponekog krupnog sisara, tako da će postojati intezivan negativni uticaj na sve nabrojane grupe organizama. Devastacijom staništa usled otvaranja kopova ugrožene su posebno biljke, obzirom da životinje mogu da se kreću i promjene stanište. Dodatni pritisak na biljne i životinjske vrste i njihova staništa su planirani pristupni putevi.

Prethodno, na str. 115 SPU piše: U strateškoj procjeni, podržavaju se planska rješenja koja doprinose boljem stanju životne sredine...

Objasniti “prednost” i favorizovanje planskog rješenja kojim je predviđeno otvaranje rudnika i površinska eksploatacija, u odnosu na održivi razvoj kroz očuvanje prirodnih odlika područja, biodiverziteta i predionih odlika, kroz razvoj poljoprivrede i turizma, saglasno strateškim planovima razvoja Opštine Mojkovac.

8. U podnaslovu 9.1 Uticaji, str. 140 piše: Uticaj u vezi sa aktivnostima na realizaciji DPP za prostor koncesionog područja za eksploataciju mineralnih sirovina Brskovo na životnu sredinu u obuhvatu može se javiti:
- u fazi izgradnje rudarsko industrijskog kompleksa i
  - u fazi eksploatacije mineralnih sirovina.

Uticaji u fazi izgradnje javljaju se kao posljedica projektnih aktivnosti usmjerenih na pripremu i izgradnju objekta koji su sastavni dio rudarsko industrijskog kompleksa i po prirodi su većinom privremenog karaktera odnosno njihovo dejstvo prestaje sa prestankom izvođenja datih aktivnosti.

Faza izgradnje koja obuhvata izradu objekata koji su sastavni dio rudarsko industrijskog kompleksa nikako ne može imati privremene uticaje, nego prema definicijama koje je dao sam obrađivač, uticaji u fazi izgradnje su: NEGATIVNI, DIREKTNI, SEKUNDARNI i KUMULATIVNI.

Navesti sve planirane aktivnosti u fazi izgradnje projekta otvaranja rudnika i objasniti privremenost uticaja.

9. U dijelu prikaza mogućih prekograničnih uticaja, nema ni pomena o uticaju van Crne Gore, a to se u prvom redu odnosi na rijeku Taru i njen sliv. Prethodno je u poglavlju 6. IDENTIFIKACIJA PODRUČJA ZA KOJA POSTOJI MOGUĆNOST DA BUDU IZLOŽENE ZNAČAJNOM RIZIKU I KARAKTERISTIKE ŽIVOTNE SREDINE U TIM PODRUČJIMA prikazan NP Biogradska gora i rijeka Tara. U rezimeu se jasno navodi da obrađivač nije

prepoznao ovaj uticaj jer tamo piše: U preliminarnom procesu identifikovanja uticaja planiranih aktivnosti, procijenjeno je da se prekogranični uticaj ne može očekivati na teritorije susjednih država.

Korigovati i navesti prekogranične uticaje koje predmetni projekat može imati, prvenstveno na rijeku Taru, koja je dio UNESCO baštine.

10. U poglavljima 9.7 UTICAJ NA BIODIVERZITET I ZAŠTIĆENA PRIRODNA DOBRA (str. 146) i 15. REZIME (str. 184) piše, da je najveći uticaj u okvirima eksploatacionog polja izražen kroz već analizirani efekat zauzimanja površina, odnosno fragmentacija staništa i trajni gubitak šumskih sastojina ili međunarodno značajnih staništa (Habitat Direktiva) **koje se mogu nalaziti na predmetnoj površini.**

Šta je sa vrstama koje su evidentirane u dijelu projektnog zahvata? Iz navedenog je očigledno da obrađivač nije sagledao i analizirao raspoloživa znanja o biodiverzitetu (koja su mehanički, po principu "copy-paste" principa prenešeni iz Planskog dokumenta) odnosno da nije "svjestan" bogatog biodiverziteta predmetnog zahvata. Najvjerovatnije, razlog je nedostatak stručnosti i kompetencija da se sagledaju negativni uticaji projekta rudnika i daju odgovarajuće mjere i predlože konzervacione aktivnosti za zaštićene vrste koje bi bile uništene, zajedno sa svojim staništima koja su definisana kao međunarodno značajna staništa, kao dio NATURA 2000 mreže.

Potvrda iznešenog je jedna od navedenih mjera za Floru, faunu i staništa (str. 156) koja glasi: Potrebno je posebnu pažnju posvestiti otvaranju novih područja za eventualnu eksploataciju mineralnih sirovina, kako bi se spriječili konflikti u prostoru.

11. U poglavlju 9.7 UTICAJ NA BIODIVERZITET I ZAŠTIĆENA PRIRODNA DOBRA (str. 147) piše: Zaštićena područja u neposrednoj blizini područja koje je u obuhvatu Plana neće biti direktno ugrožena realizacijom aktivnosti predviđenih u cilju izgradnje i funkcionisanja rudarsko industrijskog kompleksa i prateće infrastrukture jer su ovi prostori zaštićeni posebnim režimom upravljanja koji je sistemski jasno definisan i prepoznat kroz zakonsku regulativu koja uređuje oblasti zaštite prirode i prostornog planiranja i izgradnje. **Dakle ne očekujemo da se u predviđenom planskom periodu prostor zaštićenih prirodnih dobara nađe pod uticajem aktivnosti u vezi sa realizacijom Plana pa se u tom smislu ne očekuju ni bilo kakvi negativni uticaji nastali aktivnostima tog karaktera.**

Strateška procjena uticaja dala je niz tvrdnji i činjenica koje se međusobno negiraju i isključuju jedna drugu. Jedan primjer je navedeni pasus u kojem piše da se realizacijom Plana ne očekuju negativni uticaji na zaštićena područja, a prethodno je u dokumentu navedeno da je Plan u zahvati zaštićenog pojasa NP Biogradska gora i dio UNESCO baštine (rijeka Tara) (str. 51 Stateške procjene uticaja: "Kontaktanu zonu čini i NP Biogradska gora, čija III zona zaštite obuhvata predmetni zahvat. Takođe, direktnu kontaktanu zonu čini granica rezervata biosfere basen rijeke Tare koji pripada svjetskoj mreži rezervata biosphere".).

- 12.** U poglavlju 7. POSTOJEĆI PROBLEMI U POGLEDU ŽIVOTNE SREDINE U VEZI SA PLANOM (str. 119-132) identifikovana su pitanja životne sredine koja su ocijenjena u postupku strateške procjene uticaja na životnu sredinu, dati su kriterijumi, odgovori i komentari za: Biološka raznolikost, Smanjenje prirodnih zelenih površina, Pejzaži, Vode, Vazduh, Zemljište, Stvaranje otpada, Klima, Stanovništvo, Kulturno historijska baština. **Od 283 identifikovanih kriterijuma, na 205 obrađivač je naveo da realizacija Plana odnosno otvaranje rudnika NEMA UTICAJA. Bez komentara je 210 kriterijuma, dok je samo 73 komentarisano. BEZ OCJENE su 2 kriterijuma.**

Na primjer, uticaj na kvalitet vazduha u smislu trajanja obrađivač označava DA ĆE DUGO TRAJATI, dok u narednom redu trajanje istog uticaja od 15 godina ocjenjuje kao PRIVREMEN, i daje komentar da će poslije 15 godina, kada rudnik prestane da radi, taj uticaj prestati (15 godina je privremeno?); u vezi sa širenjem zagađenog vazduha, obrađivač navodi da će se zagađen vazduh zadržati samo u zoni predmetne lokacije, eventualno će se raširiti do željezničke stanice; rizik po nesreće u rudnicima u vezi sa ugrožavanjem ljudskih života i životne sredine, NISU IDENTIFIKOVANE; izmiještanje toka Rudnice ne smatraju NEPOVRATNIM uticajem, već PRIVREMENIM, POVREMENIM, RIJETKIM; uticaj projekta na rijeku Taru i druge zaštićene objekte/lokacije nije prepoznat odnosno naveden; u vezi sa zemljištem se navodi veliki uticaj, a na pitanje: *Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi?*, daju negativan odgovor što je nejasno iz razloga što je isto nemoguće; takođe, uticaj od 15 godina smatraju da neće dugo trajati”; iseljavanje više od 200 stanovnika Mojkovca, ne smatraju velikim brojem iako se radi o gradu sa malim brojem stanovnika koji se suočava sa odlivom i negativnim prirodnim priraštajem; uticaj na biodiverzitet i staništa ocjenjuju kao veliki, ali ne i kao NEPOVRATAN iako je u Planu navedeno da dolazi do trajnog gubitka vrsta i njihovih staništa; takođe, u dijelu o Biljke i životinje, staništa, razmatra se pitanje: *Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?*; uticaj na zaštićena prirodna dobra se ocjenjuje sa NE, a nekoli redova ispod, se navodi da će uticaj biti RIJEDAK; ocjene kriterijuma za uticaj na zdravlje ljudi su većinom netačni i nije ih moguće ni komentarisati na drugi način; izgradnja rudnika i kriterijumi u vezi sa gradom i okolnim naseljima se ocjenjuju POZITIVNO; i brojni drugi primjeri neozbiljnog i nestručnog ocjenjivanja. Pitanja u vezi kojih obrađivač nije naveo negativne uticaje ili nije stručno ocijenio i dao adekvatno obrazloženje su:

7.1 VAZDUH

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li će uticaj biti složen?	NE	
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	Poslije završetka eksploatacionih aktivnosti prostor će biti revitalizovan i ekultivisan.
Vremenska dimenzija (trajanje, čestalost)		
Da li će uticaj dugo trajati?	DA	
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	Privremen	Realizacija planskih aktivnosti se planira u periodu od oko 15 godina poslije čega će biti izvršena revitalizacija područija nakon čega uticaji prestaju.
Da li će uticaj biti kontinuiran ili povremen?	Kontinuiran	Uticaji će biti konrinuirani u toku trajaja eksploatacionih aktivnosti nakon čega će

		da prestanu.
Da li će uticaj biti učestan ili rijedak?	Učestan	Za vrijeme trajanja eksploatacionih aktivnosti nakon čega će da prestane.
Prostorna dimenzija		
Kakav će biti uticaj u pogledu lokacije plana?	Obuhvat plana	
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	NE	Uticaj će zahvatiti lokacije naznačene planskim zadatkom. Postojeći problemi u vezi zagađenja vazduha će nastaviti da postoje kao i prije donošenja plana.
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	Biće obuhvaćeno stanovništvo u obuhvatu plana i u značajno manjoj mjeri dio stanovništva Mojkovca u djelovima grada do Željezničke stanice.
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima cilj je da se otklone opasnosti od nastanka industrijskih nesreća.
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima cilj je da se otklone opasnosti od nastanka industrijskih nesreća.
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima kao i poštovanjem propisa u oblasti zaštite kulturne baštine cilj je da se otklone opasnosti od nastanka negativnih uticaja.
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	Obuhvat Plana
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	

Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

7.2 VODA

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi?	NE	Poslije završetka eksploatacionih aktivnosti prostor će biti revitalizovan i rekultivisan i uticaji će da prestanu.
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vremenska dimenzija (trajanje, učestalost)		
Da li će uticaj dugo trajati?	NE	Cilj aktivnosti predviđenih Planom u pogledu izmještanja korita rijeke Rudnice, regulacija korita i obala da bi se povećao kvalitet upravljanja vodama. Obezbijeđiće se vodoizvorišta u prostoru obuhvaćenim Planom i neposrednoj okolini.
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	PRIVREMEN	
Da li će uticaj biti kontinuiran ili povremen?	POVREMEN	
Da li će uticaj biti učestan ili rijedak?	RIJEDAK	
Prostorna dimenzija		
Kakav će biti uticaj u pogledu lokacije plana?	Na ograničenom broju lokacija	Uticaj će biti samo na lokacije predviđene Obuhvatom plana.
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	NE	
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogrančni uticaj)	NE	Obzirom na prirodu aktivnosti predviđenih za realizaciju i broj lokacija na kojima su planirane aktivnosti koje obuhvataju segment nadzemnih i podzemnih voda uticaj ne može izaći izvan granica obuhvata Plana.
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima cilj je da se otklone opasnosti od nastanka industrijskih nesreća.

Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima cilj je da se otklone opasnosti od nastanka industrijskih nesreća.
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	Obuhvat Plana
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

7.3 ZEMLJIŠTE

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi	NE	
Vremenska dimenzija (trajanje, učestalost)		
Da li će uticaj dugo trajati?	NE	Rudarske aktivnosti će trajati 15 godina posle čega će uticaji prestati
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	PRIVREMEN	Realizacija planskih aktivnosti ima za cilj da obezbijedi eksploataciju mineralnih sirovina u periodu od oko 15 godina nakon čega će uticaji da prestanu
Prostorna dimenzija		
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj	NE	

stanovnika?		
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	Doći će do realizacije aktivnosti samo u obuhvatu plana.
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima kao i poštovanjem propisa u oblasti zaštite kulturne baštine cilj je da se otklone opasnosti od nastanka negativnih uticaja
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	Bazna studija je pokazala da uticaj na zaštićene biljne i životinjske vrste neće uticati na ukupni status njihovih populacija u Crnoj Gori

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li postoji visok stepen rizika da će se uticaj ostvariti?	NE	Priroda aktivnosti koje će se sprovesti realizacijom Plana kao i veličina i prostorni obuhvat samog područja su takvi da ne može doći do uticaja na klimatske faktore.
Da li će uticaj biti intenzivan?	NE	
Da li će uticaj biti složen?	NE	
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	
Kriterijumi uticaja		
Odgovor		
Komentar		
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi.	NE	Poštovanjem savremenih standarda u rudarsko industrijskim aktivnostima potencijalni uticaji na klimatske faktore su maksimalno umanjeni
Vremenska dimenzija (trajanje, učestalost)		
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	TRAJAN	U periodu eksploatacije
Da li će uticaj biti učestan ili rijedak?	UČESTAN	U periodu eksploatacije
Prostorna dimenzija		
Kakav će biti uticaj u pogledu lokacije plana ili programa?	BEZ UTICAJA	
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	NE	
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili	NE	

graničnih vrijednosti?		
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

7.5 BILJKE I ŽIVOTINJE

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	Poslije prestanka eksploatacionih aktivnosti prostor će biti revitalizovan i rekultivisan, u određenom vremenskom periodu će ponovo biti naseljen biljnim i životinjskim vrstama i ponovo će biti uspostavljen ekosistem područja.
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi?	NE	Poslije rekultivacije i revitalizacije biće u određenom vremenskom periodu biće uspostavljen ekosistem područja.
Prostorna dimenzija		
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	NE	
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	

Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?		
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

7.6 STANIŠTA

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	Cij aktivnosti u obuhvatu plana je rekultivacija prostora nakon završetka aktivnosti predviđenih planom.
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi	DA	Cilj realizacije Plana je iskorišćavanje i valorizacija resursa mineralnih sirovina.
Vremenska dimenzija (trajanje, učestalost)		
Da li će uticaj dugo trajati?	DA	
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	TRAJAN	
Da li će uticaj biti kontinuiran ili povremen?	KONTINUIRAN	
Da li će uticaj biti učestan ili rijedak?	UČESTAN	
Prostorna dimenzija		
Kakav će biti uticaj u pogledu lokacije plana ili programa?	ŠIROK	Pod uticajem će biti više lokacija u obuhvatu Plana.
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	DA	Pod uticajem realizacije planiranih aktivnosti će biti veće površine.
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	

Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	Bazna studija je pokazala da uticaj na zaštićene biljne i životinjske vrste neće uticati na ukupni status njihovih populacija u Crnoj Gori

7.7 ZAŠTIĆENA PRIRODNA DOBRA

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li postoji visok stepen rizika da će se uticaj ostvariti?	NE	Zaštićena područja nijesu u obuhvatu Plana.
Da li će uticaj biti intenzivan?	NE	
Da li će uticaj biti složen?	NE	

Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi	NE	
Vremenska dimenzija (trajanje, učestalost)		
Da li će uticaj dugo trajati?	NE	
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	BEZ UTICAJA	
Da li će uticaj biti kontinuiran ili povremen?	NEMA UTICAJA	
Da li će uticaj biti učestan ili rijedak?	RIJEDAK	
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Prostorna dimenzija		
Kakav će biti uticaj u pogledu lokacije plana ili programa?	BEZ UTICAJA	
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	NE	
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?		
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	
	NE	
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	

Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

7.8 STANOVNIŠTVO I ZDRAVLJE LJUDI

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li postoji visok stepen rizika da će se uticaj ostvariti?	DA	Zbog prirode aktivnosti koje se planiraju u obuhvatu plana.
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi	NE	Primjenom savremenih standarda u industrijsko rudarskim aktivnostima rizici će biti samnjeni na na manju moguću mjeru.
Da li će uticaj biti intenzivan?	NE	
Da li će uticaj biti složen?	NE	
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	
Vremenska dimenzija (trajanje, učestalost)		
Da li će uticaj dugo trajati?	Da	Cilj aktivnosti koje su planirane u obuhvatu Plana će trajati oko 15 godina
Da li će uticaj biti trajan ili privremen?	TRAJAN	U periodu realizacije Plana
Da li će uticaj biti kontinuiran ili povremen?	KONTINUIRAN	U periodu realizacije Plana
Da li će uticaj biti učestan ili rijedak?	UČESTAN	U periodu realizacije Plana
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima cilj je da se otklone opasnosti od nastanka industrijskih nesreća.
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	Poštovanjem savremenih standarda i propisa u industrijskim aktivnostima cilj je da se otklone opasnosti od nastanka industrijskih nesreća.
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	

Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na gusto naseljene oblasti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	

7.9 GRADOVI i DRUGA NASELJA

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Vjerovatnoća, intenzitet, složenost, reverzibilnost		
Da li postoji visok stepen rizika da će se uticaj ostvariti?	DA	Uticaji na grad i naselja u Opštini Mojkovac su pozitivni usljed planiranja rekonstrukcije i izgradnje novih naselja, tehničke infrastrukture.
Da li će uticaj biti intenzivan?	NE	
Da li će uticaj biti složen?	NE	
Da li će uticaj biti nepovratan?	NE	
Da li će biti teško da se uticaj izbjegne, smanji, ispravi ili nadoknadi?	NE	
Prostorna dimenzija		
Kakav će biti uticaj u pogledu lokacije plana ili programa?	OGRANIČEN	Uticaj je u najvećoj mjeri ograničen obuhvatom Plana.
Da li će se uticaj raširiti na veliki prostor?	NE	Realizacijom aktivnosti biće zahvaćene veće površine u obuhvatu Plana. Uticaj na grad i stanovništvo Opštine Mojkovac će biti pozitivan.
Da li će uticaj obuhvatiti veliki broj stanovnika?	NE	
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogrančni uticaj)	NE	
Kumulativna i sinergijska priroda uticaja		
Može li uticaj da bude kumulativan?	NE	
Može li uticaj da bude sinergijski?	NE	
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	

Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene lokacije, oblasti, karakteristike?	NE	
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

7.10 INFRASTRUKTURNI, INDUSTRIJSKI ENERGETSKI I DRUGI OBJEKTI

Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Može li se desiti da bude uticaja izvan granica ili države (prekogranični uticaj)	NE	
Kriterijumi uticaja	Odgovor	Komentar
Rizici po ljudsko zdravlje i životnu sredinu		
Da li će biti rizika po ljudsko zdravlje (industrijske nesreće itd)?	NE	
Da li će biti rizika po životnu sredinu (industrijske nesreće itd)?	NE	
Uticaj na zaštićene oblasti		
Da li će biti uticaja na prirodne vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ili predjele sa priznatim nacionalnim ili međunarodnim statusom zaštite?	NE	
Da li će biti uticaja na zaštićenu kulturnu baštinu?	NE	
Da li će biti rizika od uticaja na zaštićene	NE	

lokacije, oblasti, karakteristike?		
Uticaj na ugrožene oblasti		
Da li će biti uticaja na oblast sa izuzetnim standardima kvaliteta ili graničnih vrijednosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast intenzivnog korišćenja zemljišta?	NE	
Da li će biti uticaja na oblast sa postojećim rizicima?	Ne	
Da li će biti uticaja na oblast sa smanjenim kapacitetom životne sredine?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti ekstremne osjetljivosti?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti eko sistema?	NE	
Da li će biti uticaja na oblasti zaštićenih i rijetkih vrsta flore i faune?	NE	

13. ANALIZA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU PREDLOŽENIH VARIJANTNIH RJEŠENJA

“...Tabela u kojoj će za svaki relevantni segment životne sredine biti procijenjeno na koji način svaka od varijanti vrši uticaj. To će biti urađeno na taj način što ćemo svaki potencijalni uticaj onačiti sa simbolima. U koliko varijantno rješenje nema uticaj na dati segment životne sredine simbol će biti „0“. Ukoliko varijantno rješenje ima negativan uticaj simbol će biti „-“, U koliko varijantno rješenje stvara pozitivan uticaj simbol će biti „+“.

PREGLED MOGUĆIH ZNAČAJNIH UTICAJA PLANA NA ŽIVOTNU SREDINU

Karakteristike životne sredine	Mogući uticaj(unutar i izvan zone obuhvaćene planom)	Varijantna rješenja		
		A	B	C
9.3. Dostupnost javnih površina	Povećanje privrednih i industrijskih aktivnosti i infrastrukturno i komunalno opremanje prostora	-	+	+
10.1. Kvalitet ili površinu zaštićenih kulturnih dobara	Upravljanje i zaštita kulturno istorijskih dobara u zahvatu Plana	-	0	+
10.2. Režim zaštite zaštićenih kulturnih dobara	U zahvatu Plana nema zaštićenih kulturnih dobara	-	0	+

U izvodima iz izvještaja o SPU vidimo da je investitor nosilac svih aktivnosti koje se tiču kulturnog nasljeđa i baštine, kao i da scenario iii odnosno varijantno rješenje c ima “pozitivan” uticaj na kulturna i potencijalno kulturna dobra.

Prethodno smo vidjeli, kroz analizu teksta, da postoji opasnost od trajnog i nepovratnog gubitka kulturnih i potencijalno kulturnih dobara, lokaliteta i spomenika. U izvještaju o spu je takva vrsta upravljanja i zaštite kulturnom baštinom ocijenjena pozitivno, što se može vidjeti u tabeli iznad.

Zaključak: kompletan dio plana koji se odnosi na upravljanje i zaštitu kulturnim i potencijalno kulturnim dobrima, neistraženim arheološkim lokalitetima i drugog je u neslaganju ne samo sa propisanim opštim smjernicama zaštite koje su date u planu i

Zakonom o zaštiti kulturnih dobara Crne Gore, već su u suprotnosti djelovi jedan sa drugim, a koji se odnose na ovu temu.

ZAKLJUČAK: Zbog velikog broja nestručnih, kontraverznih, nelogičnih i netačnih izjava, očigledno je da se Strateška procjena uticaja ne može korigovati već se mora povući i pristupiti izradi novog dokumenta.